

POSTANOWIENIE

Dnia 07 czerwca 2021 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu, Wydział II Cywilny - Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Sądu Okręgowego Ewa Blumczyńska

Sędzia Sądu Okręgowego Rafał Kubiak

Sędzia Sądu Okręgowego Ryszard Małecki

po rozpoznaniu w dniu 07 czerwca 2021 r. w Poznaniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku G. S.

przy udziale E. operator Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P.

o ustanowienie służebności przesyłu

na skutek apelacji uczestnika postępowania

od postanowienia wstępnego Sądu Rejonowego Poznań - Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu

z dnia 20 listopada 2020r.

sygn. akt V Ns 737/18

postanawia :

oddalić apelację

Rafał Kubiak Ewa Blumczyńska Ryszard Małecki

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 28 czerwca 2018 r. wnioskodawczyni G. S. wniosła o odpłatne ustanowienie na rzecz uczestnika postępowania (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. służebności przesyłu, obciążającej nieruchomość wnioskodawczyni położoną w J., dla której Sąd Rejonowy (...) w P. prowadzi księgę wieczystą nr (...).

W uzasadnieniu wskazała, że na opisaney wyżej nieruchomości znajduje się infrastruktura przesyłowa (linia energetyczna średniego napięcia o mocy 15 kV oraz linia energetyczna wysokiego napięcia o mocy 110 kV), której właścicielem jest uczestnik postępowania. Nadto podniosła, że linia średniego napięcia została wybudowana na nieruchomości wnioskodawczyni około 8 lat temu (2010 r.), a w dniu 18 kwietnia 2018 r. (data pisma) wezwała uczestnika do dobrowolnego ustanowienia w drodze umowy służebności przesyłu za wynagrodzeniem w kwocie 45.000 zł. Do zawarcia umowy jednak nie doszło.

Postanowieniem z dnia 06 października 2020 r., Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu, wobec częściowego cofnięcia wniosku, umorzył postępowanie w zakresie wniosku o ustanowienie na rzecz uczestnika postępowania służebności przesyłu obejmującej napowietrzną linię wysokiego napięcia WN – 110 kV, posadowioną na nieruchomości w J., dla której Sąd Rejonowy (...) w P. prowadzi księgę wieczystą nr (...).

W odpowiedzi na wniosek dotyczący linii energetycznej średniego napięcia SN – 15 kV, uczestnik postępowania wniósł o jego oddalenie i obciążenie wnioskodawczyni kosztami postępowania. W uzasadnieniu podniósł zarzut zasiedzenia przez jego poprzednika prawnego – Skarb Państwa – Zakład (...) służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu, przy przyjęciu początku biegu zasiedzenia z dniem 01 stycznia 1961 r./24 lipca 1982 r. Nadto wskazał, że linia SN 15 kV jest elementem ciągu linia G. zasilającej 41 stacji, m.in. (...)-(...) J. (1983 r.), (...) J. (1957 r.), (...) J. F. (1992 r.), (...)L. (1968 r.). Jednocześnie powołał się na protokół poprzeglądowy z dnia 24 lipca 1982 r., z którego wynika, że linia pracuje od 1960 r.

W piśmie z dnia 10 grudnia 2018 r. wnioskodawczyni, kwestionując co do zasady możliwość zasiedzenia służebności gruntowej o treści służebności przesyłu w świetle obowiązujących przepisów prawa, zaprzeczyła, by przedłożone przez uczestnika dokumenty dotyczyły fragmentu linii przesyłowej posadowionego na jej nieruchomości. Podniosła, że złożone do akt: protokół poprzeglądowy linii z dnia 24 lipca 1982 r. oraz szkic obejmujący okolice J., nie dowodzą tego, kiedy sporny fragment linii przesyłowej SN 15 kV został wybudowany na gruncie wnioskodawczyni.

W piśmie z dnia 11 stycznia 2019 r. uczestnik zgłosił dodatkowo zarzut nabycia przez niego w drodze zasiedzenia służebności przesyłu w odniesieniu do napowietrznej linii SN 15 kV, wskazując jako początkową datę biegu terminu zasiedzenia 24 lipca 1982 r.

W piśmie z dnia 14 lutego 2020 r. uczestnik postępowania, powołując się na załączone dokumenty dotyczące przebudowy i modernizacji linii SN 15 kV na odcinku obejmującym m.in. nieruchomość wnioskodawczyni oraz na jej oświadczenie z dnia 06 listopada 1998 r., w którym wyraziła zgodę na zaprojektowanie, budowę i użytkowanie przedmiotowej linii, wskazał, że w związku z tym oświadczeniem od listopada 1998 r. posiada tytuł prawny do użytkowania linii SN 15 kV na przedmiotowej nieruchomości.

Postanowieniem wstępnym z dnia 20 listopada 2020 r. Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu postanowił uznać za usprawiedliwione co do zasady żądanie wnioskodawczyni G. S. ustanowienia na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P., na nieruchomości położonej w J. gmina S., dla której Sąd Rejonowy (...) w P. prowadzi księgę wieczystą nr (...), służebności przesyłu dotyczącej napowietrznej linii energetycznej średniego napięcia SN 15 kV.

Podstawą powyższego rozstrzygnięcia były następujące ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego:

Wnioskodawczyni G. S. jest właścicielką nieruchomości gruntowej położonej w J., gmina S., oznaczonej w ewidencji gruntów jako działka numer (...), dla której Sąd Rejonowy (...) w P. prowadzi księgę wieczystą o numerze (...).

W dniu 20 kwietnia 1961 r. prawo własności powyżej wskazanego gruntu zostało nabyte od osoby fizycznej przez W. S. i A. S..

Wnioskodawczyni G. S. i jej małżonek Z. S. uzyskali przedmiotową nieruchomość na podstawie art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1971 r. o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych, co stwierdził Sąd Rejonowy w Poznaniu postanowieniem z dnia 30 października 1987 r.

W dniu 10 września 2012 r. Z. S. zawarł z wnioskodawczynią G. S. umowę majątkową małżeńską, na podstawie której z dniem 10 września 2012 roku ustanowili w ich małżeństwie rozdzielność majątkową, a następnie Z. S. darował wnioskodawczyni G. S. do jej majątku osobistego udział wynoszący 1/2 części powyżej wskazanej nieruchomości.

Na terenie opisanej wyżej nieruchomości znajdują się elementy infrastruktury przesyłowej, w tym m.in. napowietrznej linii elektroenergetycznej średniego napięcia SN 15 kV, wykorzystywane i wchodzące w skład przedsiębiorstwa uczestnika postępowania (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P..

W dniu 24 lipca 1982 r. Główny Inżynier i Zastępca Dyrektora przedsiębiorstwa państwowego Zakładów (...) podpisał protokół poprzeglądowy linii SN 15 kV S. – K. z odgałęzieniami (nr. (...)). W protokole wpisano, że powyżej wskazana linia pracuje od 1960 r., przedstawiono jej stan techniczny oraz wnioski poprzeglądowe, w tym zaproponowano zmianę trasy linii SN 15 kV w rejonie projektowanej trasy północnej oraz likwidację stacji transformatorowej przelotowej SB 2A w K.. W treści protokołu odwołano się do planu, który nie został złożony do akt sprawy.

W dniu 06 listopada 1998 r. wnioskodawczyni lub jej mąż – Z. S. (na oświadczeniu podpis złożyła jedna osoba, bez możliwości weryfikacji, czy uczyniła to wnioskodawczyni, czy Z. S.), jako współwłaściciel/współwłaścicielka nieruchomości w J. – działek nr (...) zgodę na zaprojektowanie, budowę i użytkowanie na jej terenie linii energetycznej napowietrznej SN – 15 kV.

W dniu 5 października 1999 r. Burmistrz Miasta i Gminy S. wydał decyzję o ustaleniu warunków zabudowy i zagospodarowania terenu obejmującego m.in. działki nr (...) w J. w ramach inwestycji, której przedmiotem była przebudowa i modernizacja linii napowietrznej i kablowej SN 15 kV wyprowadzonej z (...) A. oraz budowa stacji transformatorowej napowietrznej STS Ru 20/250p.

Elementy linii energetycznej SN 15 kV nie były posadowione na nieruchomości wnioskodawczyni od początku funkcjonowania tejże linii. Zostały one zlokalizowane na przedmiotowym gruncie w ramach jej modernizacji i rozbudowy, zrealizowanej na początku pierwszej dekady XXI wieku.

Pismem z dnia 18 kwietnia 2018 r. wnioskodawczyni zwróciła się do uczestnika postępowania (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. o zawarcie umowy ustanowienia służebności przesyłu na nieruchomości położonej w miejscowości J., dla której Sąd Rejonowy (...) w P. prowadzi księgę wieczystą nr KW (...) za jednorazowym wynagrodzeniem w kwocie 45.000 zł. Do zawarcia ww. umowy nie doszło.

Przy powyższych ustaleniach faktycznych Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

W niniejszej sprawie zachodziły przesłanki do wydania postanowienia wstępnego. Podstawę prawną stanowił przepis art. 318 k.p.c., znajdujący zastosowanie w postępowaniu nieprocesowym na zasadzie odesłania do odpowiedniego stosowania zawartego w art. 13 § 2 k.p.c.

W postępowaniu nieprocesowym możliwe jest bowiem wydanie postanowienia wstępnego w innych sytuacjach, niż tylko wyraźnie przewidziane w art. 567 § 2 k.p.c., art. 618 § 1 k.p.c. i art. 685 k.p.c. Pogląd taki dominuje obecnie w orzecznictwie (por. uchwałę SN z 9.05.1967r., III CZP 37/67, OSN 1967/11/198; postanowienie SN z 21.10.1999r., I CKN 169/98, OSN 2000/5/86; wyrok SN z 4.02.1999r., II CKN 738/98, OSN 2000/7-8/146; postanowienie SN z 22.10.2009r., III CSK 21/09, OSN 2010/4/61 oraz postanowienie SN z 11.2013r., I CSK 732/12). Postanowienia wstępne przewidziane w powołanych wyżej przepisach mają szczególny charakter, umożliwiając rozstrzygnięcie w sprawach tzw. działowych o pewnych kwestiach ubocznych, bez odsyłania stron na drogę procesu. Art. 318 § 1 k.p.c. ma natomiast inny cel. Zgodnie z tym przepisem, sąd, uznając roszczenie za usprawiedliwione w zasadzie, może wydać wyrok wstępny tylko co do samej zasady, co do spornej zaś wysokości żądania – zarządzić dalszą rozprawę bądź jej odroczenie. Sytuacje objęte hipotezą powołanego uregulowania mogą wystąpić również w postępowaniu nieprocesowym. Wydanie postanowienia wstępnego będzie wówczas możliwe w warunkach, jakie odpowiadają wyrokowi wstępnemu (przy uwzględnieniu oczywiście istoty danego rodzaju postępowania – art. 13 § 2 k.p.c.). Aktualnie w orzecznictwie wprost dopuszcza się wydanie w postępowaniu o ustanowienie służebności przesyłu postanowienia wstępnego o uznaniu żądania ustanowienia tej służebności za usprawiedliwione w zasadzie (por. uchwałę Sądu Najwyższego z 15.09.2017r., III CZP 34/17, publ. OSN 2018/6/57). Przedmiotem orzeczenia jest wówczas stwierdzenie, że żądanie może być uwzględnione, a z kolei orzeczenie takie jest uzasadnione, gdy sąd ustali, że na nieruchomości posadowiono urządzenie przesyłowe należące do przedsiębiorstwa przesyłowego i służebność jest konieczna do korzystania z tego urządzenia, zaś przedsiębiorca odmawia zawarcia umowy i jednocześnie nie przysługuje mu inny tytuł prawny do korzystania z nieruchomości.

Roszczenie wnioskodawczyni o ustanowienie służebności przesyłu było sporne co do zasady, gdyż uczestnik domagał się oddalenia wniosku. Jako celowe należało uznać w tej sytuacji wydanie postanowienia wstępnego, uznającego żądanie za usprawiedliwione co do zasady, gdyż jego uprawomocnienie otworzy drogę do prowadzenia czasochłonnego i kosztownego postępowania dowodowego w zakresie „wysokości” żądania, a więc co do zakresu służebności, w tym uprawnień i obowiązków składających się na służebność (art. 305¹ k.c.) oraz wysokości przysługującego wnioskodawczyni wynagrodzenia (art. 305² § 2 k.c.), co do których również brak jest zgody pomiędzy uczestnikami.

Zgodnie z art. 285 § 1 i 2 k.c. nieruchomości można obciążyć na rzecz właściciela innej nieruchomości (nieruchomości władnącej) prawem, którego treść polega bądź na tym, że właściciel nieruchomości władnącej może korzystać w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej, bądź na tym, że właściciel nieruchomości obciążonej zostaje ograniczony w możliwości dokonywania w stosunku do niej określonych działań, bądź też na tym, że właścicielowi nieruchomości obciążonej nie wolno wykonywać określonych uprawnień, które mu względem nieruchomości władnącej przysługują na podstawie przepisów o treści i wykonywaniu własności (służebność gruntowa). Służebność gruntowa może mieć jedynie na celu zwiększenie użyteczności nieruchomości władnącej lub jej oznaczonej części.

Z dniem 03 sierpnia 2008 r. weszły w życie przepisy kodeksu cywilnego o służebności przesyłu (art. 305¹ - art. 305⁴), dodane przez ustawę z dnia 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. nr 116, poz. 731). Stosownie do art. 305¹ k.c. nieruchomości można obciążyć na rzecz przedsiębiorcy, który zamierza wybudować lub którego własność stanowią urządzenia, o których mowa w art. 49 § 1 k.c., prawem polegającym na tym, że przedsiębiorca może korzystać w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej zgodnie z przeznaczeniem tych urządzeń (służebność przesyłu).

Na gruncie rozpoznawanej sprawy wnioskodawczyni domagała się odpłatnego ustanowienia na rzecz uczestnika postępowania (...) Sp. z o.o. służebności przesyłu w związku z korzystaniem przez niego z urządzeń przesyłowych tj. napowietrznej linii średniego napięcia SN 15 kV, wchodzących w skład linii energetycznej, zlokalizowanych na stanowiącej własność wnioskodawczyni nieruchomości położonej w J., dla której Sąd Rejonowy (...)w P. prowadzi księgę wieczystą KW (...).

Uczestnik zakwestionował wniosek co do zasady, podnosząc zarzut zasiedzenia przez jego poprzednika prawnego Skarb Państwa – Zakład (...) służebności gruntowej odpowiadającej treści prawa służebności przesyłu, ewentualnie zarzut zasiedzenia przez uczestnika postępowania prawa służebności przesyłu w odniesieniu do linii napowietrznej średniego napięcia SN 15 kV.

Żaden z powołanych wyżej zarzutów nie zasługiwał jednak na uwzględnienie, gdyż uczestnik, mimo spoczywającego na nim ciężaru dowodowego, nie zdołał wykazać jego zasadności.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że to na uczestniku – w myśl art. 232 zd. 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. oraz art. 6 k.c. – spoczywał obowiązek i ciężar wykazania przesłanek zasiedzenia służebności. Uczestnik był, co do zasady, uprawniony do wykazywania, że wnioskodawczyni nie przysługuje roszczenie o ustanowienie służebności przesyłu, gdyż posiada on już tytuł prawny do korzystania z przedmiotowej nieruchomości w postaci służebności – gruntowej czy też przesyłu – nabytej przez zasiedzenie (art. 292 k.c. oraz art. 305⁴ k.c.). Punktem wyjścia dla oceny zasadności zarzutu zasiedzenia było zatem ustalenie, czy uczestnik i jego poprzednicy posiadali służebność przez wymagany ustawą czas (art. 172 k.c.).

Zgodnie z 352 § 1 k.c. kto faktycznie korzysta z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności, jest posiadaczem służebności. Posiadanie służebności polega więc na faktycznym korzystaniu z cudzej nieruchomości (w zakresie odpowiadającym treści służebności), przy czym dodatkowo, aby posiadanie to mogło doprowadzić do zasiedzenia służebności, musi – zgodnie z art. 292 k.c. – polegać na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia. Z przywołanych uregulowań nie wynika, aby wykonywanie posiadania służebności rozpoczynało się

dopiero od momentu przystąpienia do eksploatacji urządzeń przesyłowych wybudowanych na cudzym gruncie, lecz o początku posiadania służebności, a więc faktycznego korzystania z cudzej nieruchomości można mówić już wtedy, gdy przedsiębiorca przesyłowy zajął oznaczoną część nieruchomości i rozpoczął prace związane z wznoszeniem urządzeń służących do przesyłania energii (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2013 r., sygn. akt V CSK 287/12, OSN 2014/2/20).

W kontekście powyższych rozważań wskazać należało zatem, że przedłożone przez uczestnika postępowania dokumenty, w szczególności protokół poprzeglądowy, decyzja Burmistrza Miasta i Gminy S. z dnia 5 października 1999 r. oraz oświadczenie wnioskodawczynie i jej męża z dnia 06 listopada 1998 r., nie dały podstaw do ustalenia, w jakiej konkretnie dacie na nieruchomości wnioskodawczynie zostały wybudowane elementy infrastruktury przesyłowej objętej wnioskiem i aktualnie wykorzystywanej przez uczestnika postępowania.

Wnioskodawczynie już we wniosku inicjującym postępowanie wskazała, że elementy linii przesyłowej SN 15 kV zostały posadowione na jej nieruchomości po 2000 roku. W piśmie z dnia 28 października 2019 r. sprecyzowała, że napowietrzna linia średniego napięcia SN 15 kV została posadowiona na jej nieruchomości w okresie budowy na sąsiednim gruncie zakładu produkcyjnego elementów z tworzyw sztucznych dla przemysłu kolejowego, autobusowego i samochodowego (...), zaś budowa tego obiektu zakończyła się w 2007 r., a powstały fragment linii energetycznej SN 15 kV służyć miał do zasilania energią elektryczną tego zakładu. Na uczestniku postępowania zatem, skoro zgłosił zarzut zasiedzenia, spoczywał ciężar wykazania, że urządzenia te istniały na przedmiotowej nieruchomości w datach wskazanych przez niego jako początek biegu terminu zasiedzenia służebności gruntowej o treści służebności przesyłu (tj. 1 stycznia 1961 r.), względnie terminu zasiedzenia służebności przesyłu (24 lipca 1982 r.).

Tymczasem uczestnik, w odpowiedzi na wniosek, zaoferował wyłącznie protokół poprzeglądowy z dnia 24 lipca 1982 r. W treści tego dokumentu wpisano, że linia elektroenergetyczna SN – 15 kV pracuje od 1960 r., przedstawiono jej stan techniczny oraz wnioski poprzeglądowe, w tym zaproponowano zmianę trasy linii SN 15 kV w rejonie projektowanej trasy północnej oraz likwidację stacji transformatorowej przelotowej SB 2A w K.. Nie ma tam natomiast wzmianki o tym, jaki był wówczas przebieg tej linii, w tym szczególnie, czy elementy w/w infrastruktury przesyłowej znajdowały się już wówczas na terenie spornej nieruchomości stanowiącej aktualnie własność G. S.. W treści tego protokołu odwołano się wprawdzie do planu, lecz nie został on złożony do akt sprawy. W piśmie z dnia 10 grudnia 2018 r. wnioskodawczynie, odnosząc się do tego dokumentu, zaprzeczyła, by dotyczył on fragmentu linii posadowionej na jej gruncie. Okoliczność ta, jako sporna, wymagała zatem wykazania, a ciężar dowodu w tym zakresie spoczywał na uczestniku postępowania. Podkreślenia wymagało, że z relacji świadka Z. S., które Sąd ocenił jako wiarygodne, wynikało, że elementy napowietrznej linii przesyłowej SN – 15 kV zostały posadowione na nieruchomości wnioskodawczynie najwcześniej w 2001 r. w ramach rozbudowy tej linii. Świadek zeznał odnośnie w/w urządzeń: „na jednym ze słupów na nieruchomości wnioskodawczynie jest rok 2001 albo 2007. Wtedy w ramach modernizacji tej linii słup został ustawiony na nieruchomości wnioskodawczynie. To jest zupełnie nowy słup i wcześniej nie stał inny, drewniany słup z tej linii”. W tym kontekście twierdzenia uczestnika postępowania, że wykonywane wówczas prace w zakresie działki (...) polegały wyłącznie na wymianie linii z gołymi przewodami na linię izolowaną typu PAS 3xAAsXSn 120mm² i nie miały wpływu na zmianę jej przebiegu (pismo z dnia 26 czerwca 2019 r.), pozostają gołosłowne, nie poparte miarodajnymi dowodami zaoferowanymi w sprawie. Forsowanej przez uczestnika tezy, że fragmenty linii przesyłowej linii SN 15 kV istniały na spornym gruncie jeszcze przed wskazanym przez wnioskodawczynię i świadka Z. S. 2001 rokiem, nie dowodzi treść decyzji z dnia 05 października 1999 r. o ustaleniu warunków zabudowy i zagospodarowania terenu obejmującego m.in. działek nr (...) w J. w ramach inwestycji, której przedmiotem była przebudowa i modernizacja linii napowietrznej i kablowej SN 15 kV wyprowadzonej z (...) A. oraz budowa stacji transformatorowej napowietrznej STS Ru 20/250p. Nie został wraz z nią złożony bowiem załącznik graficzny – mapa zasadnicza, który mógłby ewentualnie dowieść, że fragmenty spornej infrastruktury znajdowały się na nieruchomości wnioskodawczynie przed wydaniem w/w decyzji. Również złożone do akt oświadczenie z dnia 06 listopada 1998 r. nie potwierdza tej okoliczności, skoro G. i Z. S., jako współwłaściciele spornej nieruchomości, obejmującej działki nr (...), wyrazili w nim zgodę na „zaprojektowanie, budowę i użytkowanie linii energetycznej napowietrznej SN 15 kV”.

Reasumując, wnioskodawczyni konsekwentnie kwestionowała twierdzenia uczestnika w przedmiocie daty posadowienia fragmentu napowietrznej linii średniego napięcia SN kV 15 na terenie jej nieruchomości. To na uczestniku spoczywał zatem ciężar wykazania tej okoliczności. Tymczasem uczestnik nie zgłosił żadnych dowodów, które pozwoliłyby na obiektywną weryfikację jego twierdzeń w tym zakresie.

Tym samym za usprawiedliwione co do zasady należało uznać zgłoszone we wniosku z dnia 28 czerwca 2018 r. żądanie G. S. ustanowienia na rzecz uczestnika postępowania za wynagrodzeniem służebności przesyłu w zakresie napowietrznej linii energetycznej SN 15 kV na nieruchomości w J. (KW nr (...)). Wnioskodawczyni miała bowiem prawo wystąpić ze stosownym wnioskiem w oparciu o art. 305² § 2 k.c. Bezspornym było przy tym, że urządzenia elektroenergetyczne linii SN 15 kV znajdujące się na nieruchomości wnioskodawczyni stanowiły własność uczestnika, a także że uczestnik odmówił ustanowienia służebności w drodze umowy.

Wbrew prezentowanemu przez uczestnika postępowania stanowisku złożone przez wnioskodawczynię lub przez Z. S., jako współwłaściciela/-kę w/w nieruchomości (na oświadczeniu podpis złożyła jedna osoba, bez możliwości weryfikacji, czy uczyniła to wnioskodawczyni, czy Z. S.), nie może być utożsamianie z ustanowieniem na rzecz przedsiębiorcy przesyłowego ograniczonego prawa rzeczowego, dającego mu tytuł prawny do korzystania z przedmiotowego gruntu w celu przesyłu energii elektrycznej. Oczywiście było bowiem, że takie oświadczenie nie może być kwalifikowane jako umowne ustanowienie służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu, już chociażby z tego względu, że do ustanowienia takiej służebności wymagane jest oświadczenie właściciela nieruchomości obciążonej w formie aktu notarialnego – bez zachowania tej formy nie jest możliwe skuteczne ustanowienie służebności gruntowej (art. 245 § 1 i 2 k.c.).

Zgodnie z ugruntowanym w orzecznictwie stanowiskiem zobowiązania polegające na trwałym ograniczeniu prawa właściciela do korzystania z gruntu wiążące każdorazowego nabywcę nieruchomości, którego źródłem jest umowa stron o charakterze cywilnoprawnym, to zobowiązania o charakterze obligacji realnej. Zobowiązania te mogą być ustanawiane tylko wówczas, gdy przewiduje je ustawa, ponieważ wyznaczają one jednocześnie obowiązki dla osób trzecich pozostających poza powołanym do życia stosunkiem prawnym. Treść wzajemnych uprawnień i obowiązków składających się na obligację realną musi być zatem określona w przepisie rangi ustawowej i w żadnym razie nie może być ustanowiona mocą woli stron, tj. w drodze umowy. Oznacza to, że niedopuszczalne jest konstruowanie zobowiązań formalnie o charakterze względnym (w istocie obligacji realnych), które swoją treścią odpowiadałyby ograniczonemu prawu rzeczowemu (służebności gruntowej) i wiązały każdorazowego właściciela gruntu obciążonego. Prowadziłoby to bowiem do obejścia zasady numerus clausus ograniczonych praw rzeczowych. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 kwietnia 2009 r., II CSK 470/08, Lex nr 599755).

Oświadczenie z dnia 06 listopada 1998 r., które uczestnik przedstawił do akt, może być uznane co najwyżej za formę użyczenia, a zatem tytuł prawny o charakterze zobowiązaniowym, a nie prawnorzeczowym. Przy założeniu, że w istocie istniał między G. S. i uczestnikiem postępowania stosunek użyczenia, to wnioskodawczyni poprzez zgłoszone żądanie ustanowienia służebności przesyłu za wynagrodzeniem doprowadziła do rozwiązania tego stosunku prawnego w drodze wypowiedzenia, do czego uprawniał ją art. 365¹ k.c.

Jeśli zatem przedsiębiorca przesyłowy, czy jakkolwiek inny podmiot chce uzyskać trwale i skuteczne wobec każdorazowego właściciela uprawnienie do korzystania z rzeczy, powinien dążyć do ustanowienia jednego z praw rzeczowych ograniczonych. Skutków czynności prawnych zobowiązujących nie można bowiem upatrywać w przepisach kształtujących treść prawa własności i jej ograniczenia.

Powyższe jednoznacznie wskazuje, że aktualnie uczestnik postępowania nie posiada tytułu prawnego do korzystania z nieruchomości wnioskodawczyni w zakresie eksploatacji linii energetycznej SN 15 kV.

W związku z tym G. S., jako właścicielka przedmiotowego gruntu, na którym znajdują się urządzenia przesyłowe należące do uczestnika postępowania, miała prawo żądać usankcjonowania tego stanu rzeczy poprzez ustanowienie odpowiedniego prawa rzeczowego w postaci służebności. Udzielenie zgody na wybudowanie instalacji oraz jej

eksploatację nie może być bowiem równoznaczne z rezygnacją z wynagrodzenia, które właścicielowi nieruchomości przysługuje jedynie wówczas, gdy zostanie ustanowiona służebność. Wobec tego wnioskodawczyni jest uprawniona do żądania ustanowienia służebności na podstawie art. 305² § 2 k.p.c. choćby celem uzyskania formalnej podstawy do żądania stosownego wynagrodzenia.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Rejonowy na podstawie powołanych przepisów orzekł jak w postanowieniu wstępnym. Nadto wskazał, że w świetle przedstawionych wywodów bezprzedmiotowe były rozważania na temat zasadności pozostałych zarzutów wnioskodawczyni, w tym dotyczących dopuszczalności zasiedzenia służebności gruntowej o treści służebności przesyłu, wykazania przez uczestnika ciągłości posiadacza urządzeń przesyłowych, czy ważności oświadczenia z dnia 06 listopada 1998 r.

Od powyższego rozstrzygnięcia apelację wniósł uczestnik zaskarżając jej w całości. Jako zarzuty apelacji wskazał:

1) naruszenie przepisów postępowania cywilnego tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów poprzez uznanie, iż zgromadzony materiał dowodowy nie pozwala na uznanie, iż legitymuje się on tytułem prawnym do korzystania ze spornej nieruchomości w postaci nabytej w drodze zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu, względnie służebności przesyłu tj. poprzez naruszenie zasady wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego w postaci zeznań świadka P. M. i złożonych przez niego dokumentów, co doprowadziło do błędnego ustalenia stanu faktycznego w niniejszej sprawie i uznania, że nie wykazał on daty posadowienia, uruchomienia oraz przebiegu linii przez nieruchomości wnioskodawczym w zakresie linii średniego napięcia SN 15 kV;

2) naruszenie przepisów postępowania cywilnego tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów poprzez uznanie, że oświadczenie z dnia 06 listopada 1998 r. nie stanowiło tytułu prawnego do korzystania z nieruchomości wnioskodawczym w zakresie niezbędnym do użytkowania linii SN 15 kV, a tym samym zbędne jest ustanowienie odpłatnej służebności przesyłu;

3) naruszenie przepisów postępowania cywilnego tj. art. 316 § 1 k.p.c. poprzez błędną ocenę stanu rzeczy w chwili zamknięcia rozprawy, ustalenie stanu faktycznego sprzecznego z materiałem dowodowym i brak rozważenia wszystkich okoliczności sprawy w zakresie posiadania przez niego tytułu prawnego do korzystania ze spornej nieruchomości w postaci służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu, względnie służebności przesyłu, a nadto tytułu prawnego do korzystania z nieruchomości wnioskodawczym wynikającego z oświadczenia z dnia 06 listopada 1998 r.;

4) naruszenie prawa materialnego tj. art. 292 k.c. związku z art. 172 § 1 i 2 k.c. i art. 352 § 1 k.c. poprzez ich niezastosowanie i brak przyjęcia, że nabył on w drodze zasiedzenia, służebność gruntową odpowiadającą treści służebności przesyłu w sytuacji ciągłego władania nieruchomością wnioskodawczym w sposób odpowiadający służebności gruntowej zgodnie z art. 336 k.c. w związku z 305¹ k.c.

Przy powyższym zarzucie apelujący wniósł o:

1) zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez uznanie za nieusprawiedliwione co do zasady żądanie wnioskodawczyni, bądź oddalenie wniosku w całości i obciążenie wnioskodawczym kosztami postępowania w całości;

2) względnie uchylenie postanowienia przekazanie Sądowi Rejonowemu Poznań Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu do ponownego rozpoznania;

3) zasądzenie do wnioskodawczym na jego rzecz kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację G. S. wniosła o jej oddalenie oraz o zasądzenie od uczestniczki postępowania na jej rzecz kosztów postępowania wg norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja okazała się nieuzasadniona.

W pierwszej kolejności niezbędne było odniesienie się do zarzutów mających za przedmiot przeprowadzenie i ocenę dowodów oraz wnioskowanie Sądu Rejonowego. Tylko bowiem prawidłowo ustalony stan faktyczny daje podstawy do weryfikacji zastosowanych norm prawa materialnego.

Apelujący zarzucił Sądowi Rejonowemu naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. i poczynienie na podstawie zeznań świadka P. M. oraz złożonych przez niego dokumentów ustaleń faktycznych, które w jego ocenie były błędne.

Podkreślenia wymagało zatem, że sąd zgodnie z wyrażoną w ww. przepisie zasadą swobodnej oceny przypisuje wiarygodność dowodom, bądź jej odmawia według własnego przekonania, doświadczenia życiowego, wiedzy, a także w sposób racjonalny, bezstronny oraz z uwzględnieniem zasad logicznego rozumowania. Podniesienie zarzutu naruszenia przedmiotowej reguły nie może się zatem ograniczyć wyłącznie do wskazania na inny niż ustalony przez sąd stan faktyczny, czy też do prostego zaprzeczeniu ustaleniom sądu. Wymaga ono bowiem wykazania jakie kryteria oceny naruszył sąd w przypadku konkretnych dowodów, uznając brak ich wiarygodności i mocy dowodowej lub niesłuszne im je przyznając.

Z kolei sprzeczność ustaleń faktycznych z treścią przeprowadzonych dowodów ma miejsce wówczas, gdy między tymi dowodami, którym została przypisana wiarygodność, a wnioskami do jakich doszedł sąd na ich podstawie występuje dysharmonia tj. gdy wnioskowanie sądu obarczone jest błędem logicznym, a nadto gdy nie uwzględniono przeprowadzonego dowodu na etapie oceny jego wiarygodności i mocy dowodowej, czy też kiedy przyjęto za wykazane fakty, które nie zostały udowodnione, albo pomięto wykazane okoliczności (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 12 lutego 2019 r., sygn. akt I AGa 317/18, Legalis, wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 14 grudnia 2016 r., sygn. akt III AUa 1342/16, Legalis). Z uwagi na powyższe skuteczne podniesienie ww. zarzutu nie będzie miało miejsca, gdy z prawidłowo zabranego i ocenionego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, nie pomijając przy tym żadnego z przeprowadzonych dowodów, którym przypisał wiarygodność.

Przenosząc powyższe na kanwę niniejszej sprawy w pierwszej kolejności odnieść należało się do zeznań P. M.. W ocenie Sądu Rejonowego nie miały one kluczowego znaczenia dla rozstrzygnięcia przedmiotowego zagadnienia wstępnego. Świadek nie posiadał bowiem wiedzy w zakresie dat posadowienia urządzeń w skali linii SN 15 kV na terenie nieruchomości wnioskodawcy. Niemniej zdaniem uczestnika z ww. dowodu wynikał ww. fakt.

Zgodnie z art. 368 § 1³ k.p.c., powołując fakt wykazany dowodem utrwalonym za pomocą urządzenia rejestrującego dźwięk albo obraz i dźwięk, należy oznaczyć część zapisu dotyczącą tego faktu. Niemniej apelujący zaniechał powyższego. Nie zwolniło to jednak Sądu Okręgowego z obowiązku zapoznania się z całością materiału dowodowego z uwagi na potrzebę jego wszechstronnego rozważenia (art. 233 § 1 k.p.c.). Dlatego też w tym zakresie niezbędne okazało się poczynienie dodatkowych ustaleń faktycznych. Podkreślić zatem należało, że P. M. w toku zeznań złożonych w dniu 18 października 2019 r. wskazał, iż miał niewielką wiedzę na temat rozbudowy i zmiany pomóżenia poszczególnych urządzeń wchodzących w skład przedmiotowej linii, gdyż została one przejęta przez jednostkę w której był zatrudniony po tym jak zakończyła się już jej przebudowa (min. 9:30 - 11:00). Nie wiedział też od kiedy była ona położona na gruncie będącym własnością wnioskodawcy (min. 11:25 - 11:35), ani też na czym polegała modernizacja ww. linii (min. 15:15 - 16:19). Wskazał jedynie, że zazwyczaj tego typu prace nie powodują zmiany przebiegu tego typu infrastruktury, ale nie jest to wykluczone (min. 15:15 - 16:19). Podkreślił przy tym, że swoją wypowiedź oparł o wiedzę wynikająca z doświadczenia zawodowego, a nie z informacji dotyczących prac w ramach modernizacji przedmiotowej linii (min. 17:50-18:00).

Dowód: zeznania świadka P. M. z dnia 18 października 2019 r. (min. 9:30 – 18:00 protokołu z przesłuchania P. M. utrwalonego za pomocą zapisu obrazu i dźwięku).

Tym samym zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w zakresie oceny zeznań P. M. oraz wniosków poczynionych na ich podstawie okazał się bezzasadny. Z ich treści wprost wynikało bowiem, że nie posiadał on wiedzy w zakresie okoliczności, na podstawie których uczestnik zamierzał wykazać zasadności podniesionego przez niego zarzutu zasiedzenia tj. daty posadowienia przedmiotowej linii na nieruchomości wnioskodawczynie.

Przechodząc do kolejnych z zarzutów podniesionych przez apelującego podkreślenia wymagało, że niezależnie od zeznań ww. świadka, w jego ocenie wykazał on, iż ww. elementy infrastruktury przesyłowej biegły przez nieruchomość wnioskodawczynie już w dniu 01 stycznia 1961 r. albo w dniu 24 lipca 1982 r. Pierwsza z tych dat była dniem sporządzenia protokołu nr (...), druga zaś wynikała z tego, że w jego treści zawarto wzmiankę, iż linia SN 15 kV pracuje już od 1960 r.

Z powyższym nie sposób było się zgodzić. Ogólne wskazanie na istnienie infrastruktury o danej nazwie nie jest bowiem tożsame z udowodnieniem tego jaki był jej przebieg. Z kolei z załączonego do ww. protokołu szkicu (k. 88) nie wynikało, czy w dacie jego sporządzenia przedmiotowe urządzenia biegły przez grunt wnioskodawczynie. Nadto uczestnik nie zaznaczył na nim, w którym miejscu położony jest ww. grunt. Tym samym na ich podstawie nie było możliwe ustalenie, czy w datach wskazywanych przez uczestnika linia SN 15 kV przebiegała przez nieruchomość położoną w J., dla której Sąd Rejonowy (...) w P. prowadzi księgę wieczystą nr (...). Jednocześnie zaznaczenia wymagało, że skoro to apelujący wywodził skutki prawnej z ww. faktu, to jego obciążał ciężar dowodowy w tym zakresie (art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c.). Tym samym proste zaprzeczenie przez uczestnika ustaleniom faktycznym Sądu Rejonowego, które ograniczało się do ogólnikowego podniesienia, że z ww. dokumentów wynikały okoliczności dla niego korzystne oraz wskazanie na przyjmowaną przez niego interpretację ich treści nie mogło okazać się wystarczające. Podstawą ustaleń faktycznych stanowią bowiem okoliczności wykazane przez strony, a nie ich twierdzenia.

Istotne znaczenie dla oceny skuteczności przedmiotowego zarzutu miało także niezakwestionowanie przez uczestnika przypisania przez Sąd I instancji wiarygodności zeznaniom świadka Z. S.. Jak podnosi się bowiem w orzecznictwie Sądu Najwyższego „sąd drugiej instancji rozpoznający sprawę na skutek apelacji nie jest związany przedstawionymi w niej zarzutami dotyczącymi naruszenia prawa materialnego, wiążą go natomiast zarzuty dotyczące naruszenia prawa procesowego” (uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 31 stycznia 2008 r., sygn. akt III CZP 49/07). Brak zakwestionowania oceny ww. dowodu wyłączył zatem możliwość poczynienia innych ustaleń faktycznych, niż te, które na jego podstawie przyjął za udowodnione Sąd Rejonowy. Przy czym to właśnie m.in. w oparciu o zeznania Z. S. ustalono, że elementy linii energetycznej SN 15 kV nie były posadowione na nieruchomości wnioskodawczynie od początku jej funkcjonowania, a nastąpiło to w ramach jej rozbudowy i modernizacji, która została zrealizowana na początku pierwszej dekady XXI wieku.

Podsumowując, w niniejszej sprawie uczestnik zdołał wykazać, że przedmiotowa linia istniała w 1960 r. Natomiast nie wykazał, że przed 2000 r. biegła ona przez nieruchomość wnioskodawczynie.

Jednocześnie zdaniem apelującego z przedłożonego przez niego oświadczenia z dnia 06 listopada 1998 r. wynikało, że posiada on tytuł prawny do korzystania z nieruchomości wnioskodawczynie w zakresie niezbędnym do użytkowania linii SN 15kV. W niniejszej sprawie Sąd Rejonowy nie kwestionował wiarygodności ww. dokumentu, niemniej jak prawidłowo ustalił, na podstawie jego treści nie sposób było ustalić, czy zgodę na zaprojektowanie, budowę i użytkowanie na przedmiotowej nieruchomości linii napowietrznej SN – 15 kV wyraził Z. S., czy G. S.. Widnieje bowiem pod nim tylko jeden podpis. Nadto treść ww. dokumentu przemawiała za ustaleniem, że przed ww. datą przedmiotowa infrastruktura nie przebiegała przez grunt wnioskodawczynie (art. 231 k.p.c.). Sprzeczne z zasadni logicznego rozumowania jest bowiem wyrażanie zgody na budowę instalacji, która została już wybudowana.

Niezależnie od powyższego ocena, czy ww. oświadczenie było podstawą do uzyskania tytułu prawnego do korzystania z nieruchomości wnioskodawczynie w zakresie odpowiadającym służebności przesyłu stanowi już element subsumpcji, a nie ustaleń faktycznych. Tym samym zasadność przedmiotowego zarzutu stanie się zatem przedmiotem późniejszych rozważań.

Apelujący sformułował także zarzut naruszenia art. 316 k.p.c., zgodnie z którym sąd wydaje wyrok, biorąc za podstawę stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy. Regulacja ta odnosi się zarówno do potrzeby wyrokowania w oparciu o stan faktyczny, jak i prawny z daty rozstrzygnięcia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 grudnia 2011 r., sygn. akt II PK 66/11, Legalis). Istota ww. normy sprowadza się do obowiązku uwzględnienia ewentualnych zmian w ww. zakresie, które wystąpiły w toku danego postępowania. Dlatego też skuteczne podniesienie ww. zarzutu wymaga wykazania, że sąd wydał rozstrzygnięcie w oparciu o stan faktyczny aktualny w innym momencie, niż po zamknięciu rozprawy, zarówno wcześniejszym, jak i późniejszym (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2020 r., sygn. akt I CSK 552/18, Legalis oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 czerwca 2002 r., sygn. akt III CKN 616/99, Legalis).

W ocenie uczestnika ww. przepis miał zostać jednak naruszony przez „błędną ocenę stanu rzeczy w chwili zamknięcia rozprawy”. Zmierzył on zatem, analogicznie jak pozostałe zarzuty mające za przedmiot naruszenie przepisy postępowania do wskazania na inny stan faktyczny, niż ustalony przez Sąd Rejonowy. Tym samym z uwagi na sposób jego sformułowania oraz brak wskazania na czym miałyby polegać ewentualne zmiany w stanie niniejszej sprawy, przedmiotowy zarzut okazał się bezzasadny.

W świetle powyższego ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy zostały przyjęte w całości za własne przez Sąd Okręgowy i stały się miarodajne do oceny rozważań prawnych Sądu I instancji.

Przed dokonaniem oceny zasadności podniesionego przez uczestnika zarzutu naruszenia prawa materialnego, niezbędne było rozważanie, czy oświadczenie z dnia 06 listopada 1998 r. mogło stanowić tytuł prawny do użytkowania nieruchomości uczestniczki w zakresie potrzeby do dokonywania czynności związanych z korzystaniem i utrzymaniem przedmiotowej linii elektroenergetycznej.

Nie ulegało wątpliwości, że nie stanowiło ono podstawy do ustanowieniem ograniczonego prawa rzeczowego tj. służebności gruntowej. Nie zostało bowiem, jak prawidłowo wskazał Sąd Rejonowy wyrażone w formie aktu notarialnego (art. 245 § 1 i 2 k.c.). Z uwagi zaś na zasadę numerus clausus ograniczonych praw rzeczowych jego treść mogła być oceniana jedynie w kontekście prawa o charakterze obligacyjnym.

Zgodnie z ustaleniami faktycznymi poczynionymi przez Sąd Rejonowy, których nie kwestionowała żadna ze stron, do 10 września 2012 r. G. S. i Z. S. łączył ustrój wspólności majątkowej. Tym samym przed ww. datą byli oni właścicielami przedmiotem nieruchomości w ramach współwłasności łącznej i wchodziła do w skład ich majątku wspólnego. Na podstawie z art. 36 § 2 zd. 2 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. kodeks rodzinny i opiekuńczy, dalej jako k.r.o. w wersji obowiązującej do 20 stycznia 2005 r. (Dz. U. z 1964 r. nr 9 poz. 59) do dokonania czynności przekraczających zakres zwykłego zarządu potrzebna była zgoda drugiego małżonka wyrażona w formie wymaganej dla danej czynności prawnej. Nie ulegało przy tym wątpliwości, że zezwolenie na bezpłatne używanie nieruchomości stanowi czynność przekraczającą zwykły zarząd. Jednocześnie zgodnie z art. 37 § 2 k.r.o. w wersji obowiązującej do 20 stycznia 2005 r. (Dz. U. z 1964 r. nr 9 poz. 59) druga strona mogła wyznaczyć małżonkowi, którego zgoda była wymagana, odpowiedni termin do potwierdzenia umowy. Niemniej z dowodów przeprowadzonych w niniejszej sprawie nie wynikało, aby poprzednik prawny uczestnika, albo on sam dążyli do potwierdzenia przez drugiego małżonka czynności z dnia 06 listopada 1998 r.

Nadto, jak prawidłowo zważył Sąd I instancji, nawet przyjęcie, że doszło do zawarcia skutecznej umowy użyczenia nie dawało podstaw do wydania odmiennego rozstrzygnięcia. W niniejszej sprawie z uwagi na brak regulacji w zakresie terminów wypowiedzenia ww. typu umowy zastosowanie znajduje bowiem art. 365¹ k.c. (J. Górecki, red. K. Osajda, Kodeks cywilny. Komentarz, komentarz do art. 715 k.c., Legalis 2021). Zgodnie zaś z ww. przepisem zobowiązanie bezterminowe o charakterze ciągłym wygasa po wypowiedzeniu przez dłużnika lub wierzyciela z zachowaniem terminów umownych, ustawowych lub zwyczajowych, a w razie braku takich terminów niezwłocznie po wypowiedzeniu. Nadto z uwagi na brak wprowadzenia wymogów w zakresie formy złożenia przedmiotowego oświadczenia, rozwiązanie ww. umowy mogło nastąpić w sposób dorozumiany (por. wyrok Sąd Najwyższego z dnia 18

czerwca 2010 r., sygn. akt V CSK 430/09). Tym samym złożenie wniosku o ustanowienie służebności przesyłu należało uznać za skuteczne skorzystanie z uprawnienia do jednostronnego rozwiązania stosunku prawnego użyczenia.

Podsumowując, uczestnik nie wykazał, że posiadał tytuł prawny do korzystania nieruchomości uczestniczki.

Przechodząc do oceny zasadności zarzutów mających za przedmiot naruszenie prawa materialnego wskazania wymagało, że z uwagi na brak skutecznego podważenie przez apelującego ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd Rejonowy, przyjęć należało, że elementy linii energetycznej SN 15 kV nie były posadowione na nieruchomości wnioskodawczyni od początku funkcjonowania tejże linii i zostały one zlokalizowane na przedmiotowym gruncie w ramach jej modernizacji i rozbudowy, zrealizowanej na początku pierwszej dekady XXI wieku. Tym samym w niniejszej sprawie to ww. okres mógł zostać uznany za ewentualny początek biegu terminu zasiedzenia.

W tym miejscu rozważanie wymagał zatem skutek, jaki wywołało złożenie przez G. S. w dniu 03 lipca 2018 r. wniosku o ustanowienie służebności przesyłu. Przepisy od art. 305¹ k.c. do 305⁴ k.c. nie regulują wprost ww. kwestii. Niemniej na podstawie art. 305⁴ k.c. do służebności przesyłu stosuje się odpowiednio przepisy o służebnościach gruntowych. Z kolei zgodnie z powołanym przez apelującego art. 292 k.c. przepisy o nabyciu własności nieruchomości przez zasiedzenie stosuje się odpowiednio w odniesieniu do zasiedzenia służebności gruntowe. Dlatego też z uwagi na art. 175 k.c. w niniejszej sprawie zastosowanie znajdzie art. 123 § 1 pkt 1 k.c., zgodnie z którym bieg przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia. Niemniej wymóg odpowiedniego stosowania przesądza o potrzebie uwzględnienia tego, że w przypadku istniejących już na danej nieruchomości urządzeń służących do doprowadzania lub odprowadzania m.in. płynów, pary, gazu, czy też energii elektrycznej wytoczenie powództwa windykacyjnego lub negatoryjnego co do zasady może okazać się niezgodnie z interesem społecznym, a tym samym nie doprowadzić do zamierzonego skutku. Dlatego też jak podnosi się w orzecznictwie Sądu Najwyższego „wniosek właściciela nieruchomości o ustanowienie służebności przesyłu za odpowiednim wynagrodzeniem (art. 305¹ § 2 k.c.) przerywa bieg terminu zasiedzenia tej służebności” (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 stycznia 2011 r., sygn. akt III CZP 124/10).

Z uwagi na powyższe wystąpienie przez G. S. z przedmiotowym żądaniem w dniu 03 lipca 2018 r. niezależnie od przyjęcia, czy posiadanie na gruncie niniejszej sprawy należało ocenić jako w złej lub w dobrej wierze, przesadziło o braku podstaw do uznania, że poniesiony przez uczestnika zarzut zasiedzenia był zasadny. Od początku pierwszej dekady XXI wieku do ww. daty nie upłynęło bowiem 20 lat (art. 172 § 1 k.c.). Podkreślenia wymagało jednak, że dobra wiara występuje wówczas, gdy w danym stanie faktyczny ustalono okoliczności uzasadniające przekonanie posiadacza, co do tego, że w chwili wejścia w posiadanie nie naruszał on prawa innego podmiotu. Przy czym zgodnie z treścią art. 7 k.c. domniemywa się jej istnienie. Jest to jednak domniemanie wzruszalne. Dlatego też wykazanie, że w chwili rozpoczęcia posiadania w zakresie odpowiadającym służebności przesyłu dany podmiot wiedział lub przy zachowaniu należytej staranności mógł się dowiedzieć o tym, że narusza swym zachowaniem prawo innej osoby, wykluczało przyjęcie dobrej wiary. Odnosząc powyższe do niniejszej sprawy podpisanie oświadczenia z dnia 06 listopada 1998 r. wyłącznie przez jednego z małżonków G. S. i Z. S. oraz brak wskazania na innym tytule prawnym przesądziło tym samym, że w momencie wejścia w posiadanie przedsiębiorstwo przesyłowe pozostawało w złej wierze. Z treści ww. zgody wprost wynikało bowiem, że przedmiotowa nieruchomość stanowiła wówczas własność obu małżonków.

Powyższe, jak prawidłowo wskazał Sąd Rejonowy, powadzi także do wniosku, że roszczenie wnioskodawczyni należało uznać za uzasadnione do co zasady, niezależnie od wątpliwości w przedmiocie skuteczności zasiedzenia zasiedzenie przez przedsiębiorcę przesyłowego służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu. Przy czym zaznaczenie wymagało, że pogląd, zgodnie z którym istnienie ww. możliwość jest ugruntowany w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2020 r., sygn. akt IV CSK 493/19, Legalis).

Z uwagi na powyższe na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. art. 13 § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy oddalił apelację.

Z kolei zgodnie z art. 108 § 1 zd. 1 sąd rozstrzyga o kosztach w każdym orzeczeniu kończącym sprawę w instancji. Tym samym postanowienia wstępne, a także postanowienia sądu drugiej instancji oddalające apelację od ww. orzeczeń nie mogą zawierać rozstrzygnięcia o kosztach postępowania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 września 2020 r., sygn. akt IV CSK 410/19, Legalis).

Rafał Kubiak Ewa Blumczyńska Ryszard Małecki